

Załącznik Nr 23 do protokołu
Nr LXIII/2018 sesji Rady Miejskiej
Trzemeszna z dnia 27 czerwca 2018 roku

**UCHWAŁA Nr LXIII/608/2018
RADY MIEJSKIEJ TRZEMESZNA
z dnia 27 czerwca 2018 roku**

**w sprawie nadania pośmiertnie Jędrzejowi Moraczewskiemu – pierwszemu Premierowi
II Rzeczypospolitej Honorowego Obywatelstwa Gminy Trzemeszno**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1875, ze zmian.) oraz § 2 ust. 2 uchwały Nr VIII/83/2015 Rady Miejskiej Trzemeszna z dnia 29 kwietnia 2015 roku w sprawie zasad nadawania Honorowego Obywatelstwa Gminy Trzemeszno oraz wzoru i zasady nadawania Medalu Honorowego Gminy Trzemeszno (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 3132, zm.: z 2018, poz. 2071)

**RADA MIEJSKA
uchwala, co następuje:**

§ 1. W roku 100 - lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, w uznaniu zasług dla Polski oraz dla podkreślenia faktu urodzenia w Trzemesznie postanawia się nadać pośmiertnie **Jędrzejowi Moraczewskiemu** – pierwszemu Premierowi II Rzeczypospolitej Honorowe Obywatelstwo Gminy Trzemeszno.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Trzemeszna i Przewodniczącemu Rady Miejskiej Trzemeszna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
/-/ Sławomir Peno

UZASADNIENIE

W roku doniosłych rocznic: 100-lecia Wybuchu Powstania Wielkopolskiego, ogłoszonego także Rokiem Pamięci Powstania Wielkopolskiego oraz 100-lecia Odzyskania przez Polskę Niepodległości pojawia się dogodna okoliczności i sposobność, aby uhonorować wybitnych trzemesznian, którzy swoim patriotyzmem, służbą dla ojczyzny oraz oddaniem dla spraw Polski w sposób szczególny zasłużyli się dla Polski, będąc powodem Naszej dumy oraz wzorem dla współczesnego pokolenia Polaków.

Jędrzej MORACZEWSKI (1870-1944) – inżynier, działacz związkowy, polityk i publicysta, pierwszy premier II Rzeczypospolitej, urodzony w Trzemesznie należy do grona ludzi, którzy dobitnie zaznaczyli swoją obecność u progu niepodległości, ale w społecznej świadomości historycznej zaistniał głównie jako pierwszy premier niepodległej Polski.

Nadanie Honorowego Obywatelstwa Gminy Trzemeszno pośmiertnie Jędrzejowi Moraczewskiemu – pierwszemu premierowi Niepodległej Polski, urodzonemu w Trzemesznie doskonale wpisuje się w doniosłą rocznicę 100 - lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Koresponduje także z niezwykle cenną i szczytną ideą upamiętnienia tego wybitnego Polaka w Trzemesznie – w miejscu gdzie się urodził, aby wskazać nasze Trzemeszna z Nim związki.

Jędrzej Moraczewski urodził się 13 stycznia 1870 roku w Trzemesznie, w rodzinie o tradycjach szlacheckich, której przodkowie w większości byli uczestnikami walk narodowo-wyzwoleńczych. Nauki pobierał w Krakowie i Lwowie, ukończył politechnikę Lwowską, gdzie uzyskał tytuł inżyniera kolejowego. W swojej bardzo bogatej działalności politycznej i publicznej był członkiem polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej Galicji i Śląska Cieszyńskiego, przywódcą tajnych organizacji niepodległościowych w czasie pierwszej wojny światowej i jednym z przywódców Polskiej Partii Socjalistycznej. W latach 1919-1926 był posłem i wicemarszałkiem Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. W maju 1926 współorganizował strajk kolejarzy wspierający Józefa Piłsudskiego, wszedł do rządu marszałka, także w kilku kolejnych rządach pełnił funkcję ministra robót publicznych. Bogata jest także jego działalność związkowa. Zginął 5 sierpnia 1944 roku trafiony przypadkowym odłamkiem pocisku artyleryjskiego w swoim mieszkaniu w Sulejówku. Spoczywa w grobie rodzinnym Moraczewskich na Powązkach, na Cmentarzu Wojskowym.

Bardzo wymowne dla przekonań i idei zjednoczenia ziem polskich były słowa wypowiedziane przez Jędrzeja Moraczewskiego desygnowanego na premiera w exposé wygłoszonym 21 listopada 1918 roku: *Jeszcze nie jesteśmy wszyscy razem. Ludność Wielkopolski i wschodniego Śląska nie podlega jeszcze władzy Republiki Polskiej. Polskie wybrzeże morskie nie jest jeszcze objęte granicami Polski. Nad kolebką państwa polskiego powiewają jeszcze obce sztandary. Doprowadzenie do ostatecznego zjednoczenia wszystkich ziem zamieszkałych przez ludność polską, będzie jednym z pierwszych naszych zadań.*

Jędrzej Moraczewski jest praktycznie nieobecny w świadomości Trzemeszna i Trzemesznian, o czym świadczy także brak jakiegokolwiek formy upamiętnienia. Idea upamiętnienia wypełnia więc lukę w tym zakresie wykorzystując nadzwyczajną sposobność jaką jest 100 - lecie odzyskania przez Polskę niepodległości. Samorząd Trzemeszeński planuje ufundować tablicę pamiątkową oraz ustanowić Jędrzeja Moraczewskiego patronem skweru przy zbiegu ulic Langiewicza i Kopernika, gdzie powstanie dedykowany obelisk.

Będzie to ważna i trwała forma upamiętnienia, która zafunkcjonuje w przestrzeni publicznej, dając splendor gminie i atut w wymiarze turystycznym.

Niewątpliwie Jędrzej Moraczewski poprzez nadanie tytułu Honorowego Obywatela Gminy Trzemeszno oraz postulowane trwałe upamiętnienie, dołączy do grona wybitnych i zasłużonych Trzemesznian, a Jego sylwetka i dokonania zostaną szerzej przedstawione i spopularyzowane. Planowane w Gminie Trzemeszno uroczystości z okazji 100 – lecia odzyskania przez Polskę niepodległości zyskają na randze i znaczeniu, także w wymiarze i zasięgu ponadgminnym.

Kapituła Honorowego Obywatelstwa Gminy Trzemeszno oraz Medalu Honorowego Gminy Trzemeszno na wniosek Burmistrza Trzemeszna zainicjowany przez Wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej Trzemeszna, na posiedzeniu w dniu 7 czerwca 2018 roku zaopiniowała pozytywnie i rekomenduje Radzie Miejskiej Trzemeszna nadanie Honorowego Obywatelstwa Jędrzejowi Moraczewskiemu.

W związku z powyższym jest w pełni uzasadnionym, aby nadać pośmiertnie Jędrzejowi Moraczewskiemu – pierwszemu Premierowi II Rzeczypospolitej Honorowe Obywatelstwo Gminy Trzemeszno w uznaniu Jego zasług dla Polski oraz dla podkreślenia związków z Trzemesznem.

Trzemeszno, 11 czerwca 2018 roku

*Opracował: Dariusz Jankowski
Zastępca Burmistrza*